

Ratakadun kääröt avautuvat*

Heprean termin כַּרְתָּהּ תְּכַתֵּב תּוֹרָתְךָ tulkintahistoria

(Heränneiden ylioppilaskodin 75-vuotisjuhlaulkaisu. Turina kevät 2003. s. 24)

Kyseessä olevan heprean termin ja siihen liittyneen käsikirjoitusaineiston tulkinta on ollut eräs kuuluneen vuosisadan puhutuimpia eksegeettisiä kysymyksiä. Jo Julius Wellhausenin aikana selvisi, että termin taustalla on jonkinlainen yhteisö, jonka tulkittiin sijainneen Fennoskandian alueella. Apuna tutkimustyössä olivat monet käsikirjoituksissa toistuvat ilmaisut, kuten ”alatie” (אֲלַתִּיּוֹת) ja salaperäinen kirjainyhdistelmä HVY (הב״י), jonka arveltiin liittyneen yhteisön kultillisiakin piirteitä saaneisiin urheiluasuorituksiin.

Vuonna 1928 löydettiin Helsingin kaivauksissa yhteisö, joka samastettiin hyvin nopeasti edellä mainittuun yhdyskuntaan. Varsinainen kiinnostus heräsi kuitenkin vasta, kun Qumranin löytöjen myötä saatiin Ratakadun yhteisölle vertailukohde. Tutkimuksissa löydettiin runsaasti yhtäläisyyksiä yhteisöjen välillä: molemmat esimerkiksi pitivät itseään uskonnon todellisena keskuksena. Yhtäläisyyksistä huolimatta Ratakadun yhteisö ei todennäköisesti ollut essealainen.

Ratakadun yhteisöstä löydettiin myös äärimmäisen askeesin muotoja, kuten jäsenten lähes täydellinen pidättäytyminen saunomisesta. Yhteisössä oli sekä vihkiytyneitä maallikoita että papistoa. Johdajalla, varsinkin perustajalla, oli keskeinen asema. Muita tärkeitä henkilöitä olivat emäntä ja oikeamielisyyden vanhurskasta viittaa harteillaan kantava apuisäntä.

Yhteisön, varsinkin sen Pienen Roobertinkadun puoleisen osan, kulttuurielämä näyttää olleen vilkasta. Paikalta on näet löydetty fragmentti, joka on tulkittu alennuskupongiksi konserttiin. Illan toinen esiintyjä on ilmeisesti ollut ”Espoo Blues” -niminen orkesteri. Myös hartaudenharjoitus on ollut vilkasta. Yhteisössä kokoonnuttiin todennäköisesti lähes päivittäin yhteiselle aterialle. Se ei ilmeisesti ollut kulttiateria, mutta sillä näyttää olleen yhteisön jäsenille tärkeä merkitys, mikä näkyi emännän suuressa arvostuksessa.

Feministinen lähestymistapa pureutui Ratakadun yhteisöön 1970-luvulla ja valtasi nopeasti itselleen suuren osan tutkimusalueesta. Siitä lähtien on ollut vallalla käsitys, että yhteisön jäsenten keskinäiset avioliitot olivat melko yleisiä. Kulttuurikerrostumia tutkimalla on voitu löytää myös yhteisöä järjestyttäneitä ajanjaksoja. Eräs niistä sattui, kun yhteisön omana aikanaan hyvin kehittyneen viemärijärjestelmän vaurioituminen ajoittui lähelle toista suurta mullistusta, yhteisten aterioiden loppumista.

Tähän mennessä jokainen sukupolvi on antanut omanlaisensa tulkinnan käsitellylle heprean termille ja sen takana olevalle yhteisölle. Sama jatkuu varmasti myös tulevaisuudessa, ja Ratakadun yhteisö saa yhä uusia, tuoreita tulkintoja.

Jaakko Antila

Kirjoittaja ei tietävästi ole – kaikkien onneksi – pyrkimässä eksegeetiksi.

* Kodin eksegeettisillä tenttikahveilla pitämättä jäänyt alustus.